

Çay Kurumu Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 18 . 12 . 1971 - Sayı : 14046)

No.
1497

Kabul tarihi
6 . 12 . 1971

BÖLÜM : I

Genel hükümler

Hükûkî bünye :

MADDE 1. — Bu kanunla; Çay Kurumu adında, tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesiyle sınırlı bir İktisadi Devlet Teşekkülü kurulmuştur.

Teşekkül; bu kanunla, 440 sayılı Kanuna ve sözü geçen kanunların saklı tuttuğu hususlar dışında özel hukuk hükümlerine tabidir.

Merkezi Rize'dedir. İlgili olduğu Bakanlık Gümruk ve Tekel Bakanlığıdır.

Tarifler :

MADDE 2. — Bu kanunda geçen :

1. «Teşekkül» deyimi, Çay Kurumunu (Kısaltılmış adı ÇAYKUR),
  2. «Müessese» deyimi, Çay Kurumuna bağlı ve tüzel kişiliğe sahip işletme veya işletmeler grubunu,
  3. «Teşekkül işletmesi» deyimi, Çay Kurumunun tüzel kişiliğine izafeten mal ve hizmetin üretim ünitelerini,
  4. «Müessese işletmesi» deyimi, müesseseler tüzel kişiliklerine izafeten çalışan mal veya hizmet üretim ünitelerini,
  5. «İştirak» deyimi, sermayesinin yarısından fazlası genel ve katma bütçeli idarelerle İktisadi Devlet Teşekülleri dışındaki ortaklara ait ve özel hukuk hükümlerine göre kurulan ortaklardaki teşekkülün payını,
- İfade eder.

BÖLÜM : II

Faaliyet konuları ve amaç

Faaliyet konuları :

MADDE 3. — Teşekkülün faaliyet konuları aşağıda gösterilmiştir :

1. Üreticiden, işletmeye uygun nitelikteki çay yapraklarını tekeli altında satınalmak,
2. Satınalınan çay yapraklarını işlemek ve değerlendirmek için teknolojik faaliyette bulunmak,
3. Yukardaki faaliyetlerle ilgili olmak üzere :
  - a) Gerekli tesisler kurmak ve işletmek,
  - b) Çay ürününün kalite ve veriminin ve işleme tekniğinin geliştirilmesi için gerekli araştırmalar yapmak, müessese ve lâboratuvarlar kurmak ve işletmek,
  - c) Gerekli madde ve araçları tedarik etmek,
  - ç) Ticaretle iştirak etmek,
  - d) Çay üreticilerinin kooperatifleşmesi için gerekli olan diğer faaliyetlerde bulunmak,

e) Yukarıdaki amaçları gerçekleştirecek nitelikte çay eksperleri yetiştirilmesini sağlamak ve gerekirse bir Eksperlik Okulu açmak.

Amaç :

MADDE 4. — Teşekkülün kuruluş amacı :

Memleketin tarım politikasına uygun olarak çay ziraatini geliştirmek, çay kalitesini ıslah etmek ve işletmesini teknik esaslara göre yürütmek, iç ve dış pazar isteklerine uygun mahsul üretimini sağlamaktır.

Teşekkül bu amaca ulaşmak için üçüncü maddede belirtilen konularda kârlılık ve verimlilik anlayışı içinde ve sermaye birikimine yardım etmek suretiyle daha fazla yatırım kaynağı yaratacak şekilde faaliyette bulunur.

BÖLÜM : III

Mali hükümler

Sermaye :

MADDE 5. — Teşekkülün sermayesi 1 000 000 000 lıradır. Bu miktar Bakanlar Kurulu kararı ile bir misline kadar artırılabilir.

Bu sermayenin tamamı Devlete aittir.

Bu sermaye aşağıda gösterilen kaynaklardan sağlanır.

- Bu kanunun geçici 1 nci maddesi gereğince teşekküle devrolunan varlıklar,
- Genel Bütçeden sermayeye mahsuben yapılacak ödemeler,
- Yıllık kârlardan bu kanunun 6 nci maddesi ve diğer kanunlar uyarınca ayrımlar yapıldıktan sonra kalacak bakiyeler.

Kârın dağıtımı ve yedek akçeler :

MADDE 6. — Yıllık kârdan; ödenmiş sermayenin % 20'sine ulaşıncaya kadar % 5 genel yedek akçe ve 440 sayılı Kanunun 30 ncu maddesi gereğince ikramiye payı ayrıldıktan sonra kalanın % 10'u nominal sermayenin % 10'una varıncaya kadar olağanüstü yedek akçe olarak ayrılır.

Müesseselerin kârlarından da yukarıdaki şekilde ayrımlar yapılır.

Yukarıdaki ayrımlar yapıldıktan sonra kalan kâr müesseselerde teşekküle, teşekkülde ise Genel Bütçeye gelir ve yıllık genel yatırım ve finansman programı gerektirdiği takdirde ödenek ve gider kaydı suretiyle ödenmemiş sermayeye mahsup veya teşekküle ikraz edilir.

Bu işlemler, her türlü vergi, resim ve harçlardan muaftır.

Bu işlemler için bilânço, kâr ve zarar hesaplarının yönetim kurulunca onaylanmış olması yeterlidir.

Bu işlemler ve diğer ödemelerle ilgili olarak, bilânçoların T. B. M. Meclisince tasvibedilip Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra gerektiği takdirde düzeltme yapılabilir.

Hesap dönemi :

MADDE 7. — Teşekkülün hesap dönemi takvim yılıdır.

Diğer mali konular :

MADDE 8. — İşletme bütçeleri, faaliyet raporları, fiyat ve tarifeler, yatırım ve finansman işleri, bilânço ve netice hesapları, 12 . 3 . 1964 tarihli 440 sayılı Kanuna göre yürütülür. Yatırım ve finansman konularında 30 . 9 . 1960 tarihli ve 441 sayılı Kanun hükümleri de uygulanır.

BÖLÜM : IV

Yönetim

Yönetim ve temsil :

MADDE 9. — Teşekkül, bu kanun ile diğer mevzuat hükümleri ve yönetim kurulu kararları uyarınca Genel Müdür tarafından yönetilir. Teşekkülü, idare ve yargı organlarında ve üçüncü şahıslara karşı Genel Müdür temsil eder.

Yönetim Kurulu

Kuruluş :

MADDE 10. — Çay Kurumunun yönetim kurulu :

- Genel Müdürle iki Genel Müdür Yardımcısı,
- Maliye Bakanlığının inhasıyla Bakanlar Kurulu tarafından atanan bir üye,
- Gümrük ve Tekel Bakanlığının inhasıyla Bakanlar Kurulu tarafından atanan bir üye,
- Tarım Bakanlığının inhasıyla Bakanlar Kurulu tarafından atanan bir üye,
- Çay Üreticileri Yardımlaşma kooperatiflerinin kurucuları, kooperatifler birliğinin kendi aralarından seçecekleri iki üye,
- Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin seçeceği bir üye,

Olmak üzere 9 kişiden müteşekkildir. Yönetim kurulunun Başkanı Genel Müdürdür.

Kurum Başkan ve üyelerinin mülkleri hakkında 440 sayılı Kanun ve tüzüğü hükümleri uygulanır.

Genel Müdür dahil, teşekkül bünyesinden yönetim kuruluna katılacaklarla ilgili bakanlıklarca inha edilecek üyelerin, teşekkülün faaliyette bulunmalarıyla ilgili çeşitli imtiyaz haklarının gerektirdiği bilgi ve tecrübeye sahip kimselerin bir kurulda toplanması esas ve ilkesine göre;

Maliye Bakanlığınca inha edilecek üyenin ise, teşekküle tahsis olunan sermayenin en verimli şekilde işletilmesini sağlayacak malî, iktisadî bilgi ve tecrübeye sahip bulunması şarttır.

Genel Müdürle, teşekkül bünyesinden yönetim kuruluna katılacak üyeler, atanmalarındaki usule göre değiştirilebilirler. Bunların dışında kalan üyelerin hizmet süreleri üç yıl olup, sürelerini dolduranlar tekrar atanabilirler. Niteliklerini yitirenler atanmalarındaki usule göre süreleri dolmadan da değiştirilebilirler. Bunların yerlerine getirilenler değiştirilen üyenin süresini tamamlarlar.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri :

MADDE 11. — Çay Kurumunun en yüksek seviyede yönetim ve karar alma organı olan Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- Kalkınma plânlarına ve yıllık programlara uygun olarak genel müdürlükçe hazırlanacak uzun vâdeli ve yıllık yatırım ve finansman programlarını karara bağlamak,
- İlgili bakanlığın onaylanmasına sunulacak tamamlama yatırımları hakkında teklifte bulunmak,
- İdame ve yenileme yatırımları hakkında karar vermek,
- Yatırım ve finansman programlarında yıl içinde yapılacak değişiklikleri incelemek, gerekli kararları alarak ilgili mercilere teklifte bulunmak,
- Teşekkül ve müesseselerinin işletme bütçe ve kadrolarını aynen veya değiştirerek onaylamak, ihtiyaç halinde yıl içinde gerekli değişiklikleri yapmak,
- Teşekkül ve müesseselere ait bilançolarla netice hesaplarını tasvibederek ilgili mercilerin onayına sunmak, yıllık ve uzun vâdeli çalışma programlarına uygun olarak faaliyet raporlarını düzenlemek,

7. Bu kanun ve genel hükümlere göre ayrılması gerekli ihtiyaç ve karşılık (Provizyon) mülk-tarları ile kârın tahsis yerlerini tespit etmek ve teklifte bulunmak,

8. Genel Müdürlük tarafından sunulacak 3 aylık faaliyet raporlarını ve bu arada teşekkül ve müesseselerin o devreye ait mali vaziyetini gösteren mizan, cetvel, teşekkülle ilgili olarak düzenlenen diğer rapor, belge ve istatistik gibi verileri inceleyerek icabında Genel Müdürlüğe gerekli direktifleri vermek,

9. Teşekkülün borçlanması için vâkı olacak teklifleri inceleyerek borçlanma şartlarını ve li-mitini tespit edip Genel Müdürlüğe yetki vermek,

10. Teşekkülle bağlı müesseselerin kurulması hususunda karar vermek, statülerini tespit et-mek ve gerekli hallerde değiştirmek, limited veya anonim ortaklık haline getirilmeleri için gerekli kararı alarak ilgili mercilere teklifte bulunmak,

11. a) Müesseselerin yönetim komitelerince alınan kararlardan 440 sayılı Kanunla diğer kanunlar ve tüzük hükümlerine göre yönetim kurulu kararını gerektiren konularla ilgili olanla-rı inceleyerek karar vermek,

b) 440 sayılı Kanun ve tüzüğü uyarınca, yönetim kurulu onayı alınması gerekmeyen konular-la ilgili olarak müesseseler yönetim komitelerince alınmış kararlardan mevzuat ve yönetim ku-rulu prensip kararlarına uygun olmayanlar üzerinde Genel Müdürlükçe yapılacak teklifler do-layısıyla, inceleme yaparak gerekirse kararı iptal etmek,

12. İştirakler yapılması, icabında devir veya tasfiyesi hususunda ilgili bakanlık yolu ile Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak,

13. Teşekkül ve müesseselerin faaliyet konularına giren yeni teşebbüsler üzerinde inceleme-lerde bulunmak, kuruluş halindeki işletmelerin idare tarzlarını ve çalışma esaslarını tespit et-mek, bütçe ve kadrolarını onaylamak, bunlarla ilgili yatırım faaliyetlerini izlemek; bu kanu-nun 4 ncü maddesinde belirtilen amaca ulaşacak şekilde çalışma imkânını kaybeden ve çalıştırıl-maları teşekkül veya müessesenin anafaaliyet konuları bakımından zorunlu olmayan işletmelerin kapatılmasına karar verme, elden çıkarılması gereken işletmeler hakkında Bakanlık yolu ile Ba-kanlar Kuruluna teklifte bulunmak,

14. Çay çalışmaları ve araştırmaları ile ilgili kuruluşlar arasında tekerrürleri önlemek için gerekli koordinasyonu sağlamak,

15. Yurt içinde şube ve yurt içinde ve dışında acentalık, muhabirlik ve mümessillik gibi iş-yerleri açma ve kapamaya karar vermek ve bunların faaliyet sınırları ile yetki ve çalışma esaslarını tespit etmek,

16. 440 sayılı Kanununun 25 nci maddesi gereğince Genel Müdürlükçe hazırlanacak personeli yönetmeliğini inceleyerek Bakanlığın tasvibine sunmak, teşekkül, müessese ve işletmeler per-sonelinin görev, sorumluluk ve yetki sınırlarını belirten çalışma esasları yönetmeliği ile diğer yönetmeliklerini inceleyip onaylamak,

17. Teşekkül ve müesseselerinin işleri icabı gayrimenkuller üzerinde aynı haklar tesisi, kal-dırılması veya değiştirilmesi mahiyetindeki tasarruflar hakkında karar vermek,

18. 440 sayılı Kanununun 24 ncü maddesinin 2 nci ve 4 ncü fıkraları hükmü saklı kalmak üze-re teşekkül ve müesseselerinin mal ve hizmet fiyatları ile yönetmeliğe göre belirtilecek yaş çay yaprağı alım fiyatlarını tespit etmek,

19. Dava açmak, teşekkül ve müesseselerin leh ve aleyhindeki davaları teşekkül ve müesse-seler için menfaat mülâhaza edildiği takdirde sulh ve tahkim yoluyla halletmek, davadan vazgeç-mek, davayı takip veya temyiz etmemek hususlarında karar vermek,

20. Tahsili mümkün olmayan alacakların silinmesine karar vermek,

21. Teşekkül ve müesseselerin alım, satım ve ihale işlerinin tabii olacağı genel prensipleri ve çeşitli kademelerde kullanılabilir yetki limitlerini yönetmelikle tespit etmek,

22. Teşekkül genel giderlerinden teşekkül ve müesseselerin her birine düşen hisselerin da-ğıtım esaslarını tespit etmek,

23. Teşekkül ve müesseselerinin ürettikleri mal ve hizmetlerle ilgili fuar ve sergilere iştirak etmek konularında karar vermek,

24. a) Teşekkül personelini atamak, gerektiğinde bu yetkiyi kısmen alt kademelere devretmek,

b) Müessese müdürleri ile yardımcılarını atamak ve müessese idarecileri arasında yönetim komitesine katılacakları seçmek,

25. Teşekkül ve müesseselerinin tüzel kişilikleri adına imza atmaya yetkili olanları, genel müdürlüğün teklifi üzerine tespit ve bu yetkinin derecesini tayin etmek,

26. 440 sayılı Kanununun 32 nci maddesinde sözü geçen yasak iş ve hizmet görevleri dışında kalan üniversite ve yüksek okullarda profesörlük ve öğretmenlik, orta dereceli okullarda ve bu okullara bağlı birlik ve kurumlar tarafından açılacak kurslarda, öğretmenlik görevlerinde ders görevi verilecekler, teşekkül iştiraklerinden yalnız birinin idare meclisinde, murakıplığında veya tasfiye memurluğunda bulunacaklar hakkında muvafakat veya karar vermek,

27. 440 sayılı Kanununun 30 ncu maddesi gereğince görevlerinde olağanüstü gayret göstermek suretiyle emsallerinden üstün iş yapan, üstün veya teknik bir bilgiye dayanan şahsî gayret ve teşebbüsleri sayesinde kurumun giderlerinde önemli tasarruflar sağlayarlara kârlılık veya verimliliği artıranlara veya işletme faaliyetlerine yararlı buluş getirenlere, genel bir zararın, felâket ve tehlikenin önlenmesi veya genel bir faydanın sağlanması için hayatlarını tehlikeye koyarak çalışanlara verilecek ödüller hakkında Bakanlığa teklifte bulunmak,

28. Bakanlar Kurulu kararıyla atananların görevlerinden doğan hususlardan dolayı haklarında kanunî kovuşturma yapılması gerektiği hallerde durumu Bakanlığa intikâl ettirmek,

29. Bu kanunla diğer kanun ve tüzükler tarafından verilmiş görevleri yapmak,

30. Bu maddede yazılı olanlar dışında yönetim kurulu kararına bağlanması kurulca uygun görülen konularla, yönetmeliklerde yönetim kurulu kararı alınması belirtilen hususlar hakkında karar almak,

Yönetim kurulu, bu maddenin 19, 20 ve 23 ncu bentlerinde yazılı hususlarda Genel Müdürle müessese müdürlerine kademeli olarak yetki verilmesini kararlaştırabilir.

Yönetim kurulu sorumlulukları :

MADDE 12. — Yönetim kurulu başkan ve üyeleri teşekküle verilen sermayeyi ve sağlanan diğer kaynakları kârlılık ve verimlilik prensiplerine uygun olarak kullanma ve değerlendirmede gereken gayret ve basireti göstermekle yükümlü ve aksine davranışlardan sorumludur.

Genel Müdür :

Atanma :

MADDE 13. — Genel Müdür 440 sayılı Kanununun 10 ncu maddesi uyarınca Gümrük ve Tekel Bakanının inhası üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla atanır.

Genel Müdürün görev ve yetkileri :

MADDE 14. — Genel Müdürün başlıca görev ve yetkileri şunlardır.

1. Teşekkülü kanun ve tüzük hükümleri ile yönetim kurulu kararları dahilinde yönetmek,

2. Teşekkül amaçlarının gerçekleşmesi için uygulanacak esaslar ve yapılacak işlemler hakkında doğrudan doğruya kendisine bağlı görevlilere direktif vermek ve bunlar tarafından getirilecek sorunlar üzerinde gerekli tedbirleri almak, mevzuata göre belirli mercilerin onayına ihtiyaç gösteren kararları bu mercilerin onayına sunmak,

3. Kalkınma Planının ve teşekkülün gelişme imkânlarını gözönünde tutarak hazırlayacağı projeleri ilgili mercilere sunmak,

4. Teşekkül ve müesseselerinin uzun vâdeli ve yıllık yatırım ve finansman programlarını kalkınma plânı ile programlarına uygun olarak hazırlatıp yetkili mercilerin onayını sağlamak,
5. Teşekkül ve müesseselerine ait işletme bütçeleriyle kadroları yıllık programdaki hedeflere uygun olarak ve gerektiğinde daha uzun devreler için hazırlatıp yönetim kuruluna sunmak,
6. Yatırım ve finansman programları ile işletme bütçelerinin uygulanma ve gerçekleştirilmesini sağlamak ve faaliyet sonuçları hakkında ilgili mercilere bilgi vermek,
7. Teşekkül sermayesi ile diğer malî kaynaklarının amaca uygun olarak kullanılmasını sağlamak,
8. Teşekkül organizasyon plânının ve personel politikasının hazırlanmasını, yetkili mercilerin onayından sonra uygulanmasını ve geliştirilmesini sağlamak,
9. Teşekkül topluluğu içinde işbirliğini ve çalışma ahengini sağlamak.

Genel Müdürün sorumluluğu :

MADDE 15. — Genel Müdür, bu sıfatıyla aldığı bütün karar ve icraatında gereken gayret ve basireti göstermekle yükümlü ve aksine davranışlarından sorumludur.

Genel Müdür yardımcıları :

Atanma :

MADDE 16. — Teşekkülde, Genel Müdüre işlerinde yardım etmek üzere (2) Genel Müdür Yardımcısı bulunur.

Bunlar 440 sayılı Kanununun 10 ncu maddesi uyarınca Gümrük ve Tekel Bakanının inhası üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile atanırlar.

Genel Müdür yardımcılarından birinin ziraat yüksek mühendisi olması şarttır.

Görev ve yetkileri :

MADDE 17. — Genel Müdür yardımcılarının görev ve yetkileri yönetim kurulu yönetmelik ve kararları ile sınırlı olup bunlar Genel Müdürdan aldıkları direktife ve iş bölümüne göre hareket ederler.

BÖLÜM : V

Müessese - işletme ve iştirakler

Genel hüküm :

MADDE 18. — Çay Kurumuna bağlı müesseselerle işletmelerin kuruluşları, teşekkülle müesseselerin birbiriyle olan münasebetleri, iştiraklerin yapılması, yönetimleri hakkında 440 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Müessese personelinin atanmaları :

MADDE 19. — a) Müessese müdürleri ve varsa müessese müdür yardımcılarının atanmaları ile müessese idarecileri arasından yönetim komitesine katılacak üç üyenin seçimi Genel Müdürün teklifi üzerine teşekkül yönetim kurulu kararıyla yapılır.

Yönetim komitesine katılacakların seçiminde müessese faaliyetlerinin hâkim vasfı gözönünde tutularak çeşitli fonksiyonları temsil eden görevlilerin bir komitede toplanması ilkesine uyulur.

b) Bakanlar Kurulunca belli edilecek müesseselerin yönetim komitelerine katılacak işçi üyeler, 440 sayılı Kanun ve tüzüğünde belirtilen esaslara göre seçilir.

- c) Müessesese müdürü ile yardımcıları ve yönetim komitesi üyeleri atanma veya seçilme usullerine göre değiştirilebilirler.
- d) Müesseselerin diğer personelinin atamaları teşekkül topluluğuna ait personel yönetmeliğine göre yapılır.

Müessesese ve işletmelerin gözetimi :

MADDE 20. — Teşekkül, kendisine bağlı olan müesseselerle, teşekkül ve müessesese işletmeleri çalışmalarının kanun, tüzük ve yönetim kurulu kararlarına uygun olarak yürütülmesini gözetmekle görevlidir.

Bu maksatla, gerekli hallerde müessesese ve işletmelerin hesaplarını, işlemlerini tetkik, teftiş ve tahkik ettirebileceği gibi iktisadi, mali durum tespitleri de yaptırabilir.

Tahkikatın selâmeti bakımından işten el çektirmeyi gerektiren hususlarda bu işlemin nasıl yürütüleceği tetkik, teftiş ve tahkike yetkili organların görev ve yetkileri yönetim kurulunca yürürlüğe konulacak yönetmelikte belirtilir.

Müesseselerin, teşekkül yönetim kurulu kararı ile yürütülen işlemleri bakanlıkça da teftiş ve icabında tahkike tabi tutulabilir.

BÖLÜM : VI

Çeşitli hükümler

Kadro ve personel rejimi :

Kadro :

MADDE 21. — Kadrolar işletme bütçelerinin ekini teşkil eder.

Teşekkül ve teşekküle bağlı işletmelerin kadroları genel müdürlükçe, müesseselerce hazırlanır. Mevzuat hükümlerine göre üst mercilerin kararına bağlı olanlar dışındaki kadrolar işletme bütçeleriyle birlikte yönetim kurulu kararı ile kesinleşir.

Personel rejimi :

MADDE 22. — Teşekkül ve müesseseleri ile işletmeleri personeli İktisadi Devlet Teşekkülleri personeli rejimine tabidir. Bu konuda yürürlükteki kanun, tüzük ve Bakanlar Kurulu kararları uygulanır.

Fazla mesai :

MADDE 23. — Kurumun merkez teşkilâtı ile bu teşkilâta bağlı olarak açacağı her türlü işletme ve fabrikalarda, işlerin icaplarından olarak normal çalışma günü ve saatleri dışında devam etmesi zarurî görülen işler için teknik personel ve memurlardan fazla çalıştırılanlara 657 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak Bakanlar Kurulu kararınca fazla mesai ücreti verilebilir.

Yaprak çay fiyatlarının ilânı :

MADDE 24. — Yaş çay yapraklarının fiyatları, yönetim kurulu tarafından verilecek müta-lâa ve Gümrük ve Tekel Bakanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile en geç 30 Nisana kadar ilân olunur.

Çay bahçesi kurmak :

MADDE 25. — Çay bahçesi kuracaklar Çay Kurumundan ruhsatname almak mecburiyetindedirler.

Ruhsatname almadan çay bahçesi kuranlar, Genel Müdürlükçe tespit edilecek teknik ve fennî esaslara uymayanlar ve bunlara aykırı harekette bulunanlar 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Bu bahçelerin mahsulleri hiçbir suretle teşekküllerce satın alınmazlar.

Ruhsatsız çay bahçesi kurmuş olanların çay bahçeleri masrafları kendilerine aid olmak üzere söktürülür.

Çeşitli görev ve yetkilerin kuruma intikali :

MADDE 26. — 4223 sayılı Kahve ve Çay İhisarı Kanununun 1 nci maddesindeki çay hakkındaki mevcudolan çay ihisarı teşekkül tarafından işletilir ve yürütülür.

3788 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen ruhsat teşekkül tarafından verilir. Teşekkül ruhsat sahibi üretici ile bir mukavele akdeder. Teşekkül ancak ruhsat sahibi ve mukaveleli üreticinin çayını satınalabilir. 5433 sayılı Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü görev ve kuruluş Kanununun geçici 2 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Tekel Genel Müdürlüğüne devredilmiş diğer görev ve yetkiler teşekküle geçer.

T. C. Ziraat Bankası ikrazlarının mahsubu :

MADDE 27. — T. C. Ziraat Bankası tarafından bahçe sahiplerine ikraz edilen para ve bahçe sahiplerinin gübre borçları bunların teşekküle satacakları aynı tesisin yaş çay mahsulü bedelin-den kesilmek suretiyle ödetilir. Bu konuda T. C. Ziraat Bankası ve ilgili kuruluşlar ile gerekli koordinasyon yapılır.

Kaldırılan hükümler :

MADDE 28. — 3788 sayılı Kanunun 10 ve 11 nci, 4223 sayılı Kanunun 4, 7 ve 8 nci maddeleri ile 2 nci maddesinin ikinci fıkrası ve 6 nci maddenin çay ile ilgili hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Çay bölgelerinde Tekel İdaresine aidolarak kurulmuş bulunan veya 5433 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi ile aynı idareye intikal etmiş olan bütün çay fabrika ve atelyeleri, işletmeye taallük eden para ve para hükmündeki kıymet ve alacakları, menkul ve gayrimenkul malları ve hak ve menfaatleri, her türlü taahhüt ve borçları, ilgili kayıt, defter ve belgelerle birlikte çay işletmeleri mukayyet değerleri üzerinden kuruma devredilmiştir.

Bu devir işlemleri hiçbir vergi, resim ve harca tabi değildir. Mukayyet değerlerin bulunmaması halinde devrolunan varlıkların değerleri Maliye, Gümrük ve Tekel, Sanayi Bakanlıklarından katılacak birer temsilciden kurulu bir kurul tarafından en çok 6 ay içinde tespit olunur. Gerekliğinde bu sürenin uzatılmasına Gümrük ve Tekel Bakanlığının teklifiyle Bakanlar Kurulunca karar verilebilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Geçici 1 nci madde ile teşekküle geçen çay fabrika, atelye ve işletmelerinde bulunan bütün personel, ücret, emeklilik gibi özlük hakları saklı kalmak üzere yeni bir tayin işlemine lüzum kalmadan teşekküle geçer.

Tekel Genel Müdürlüğü teşkilâtında bulunan diğer personelden teşekküle geçecekler Tekel Genel Müdürlüğü ve teşekkül tarafından müştereken tespit olunur.

Tespit olunan bu personel, listeleri teşekkül yönetim kurulunca onanmakla birinci fıkradaki şartlarla teşekküle geçerler.

GEÇİCİ MADDE 3. — Halen Tarım Bakanlığına bağlı bulunan Rize Çay Araştırma Enstitüsü, bütün menkul ve gayrimenkul malları ve ücret ve emeklilik gibi özlük hakları saklı kalmak üzere bütün personeli ile (Yeni bir tayin işlemine lüzum kalmadan) Çay Kurumuna devredilmiştir.

Bu devir işlemi hiçbir vergi, resim ve harca tabi değildir. Mukayyet değerlerin bulunmaması halinde devrolunan varlıkların değerleri Maliye, Tarım ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklarından katılacak birer temsilciden kurulu bir kurul tarafından en çok 6 ay içinde tespit olunur.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce Tarım Bakanlığınca kayıtlı olan çay bahçelerine bu teşekkülce hazırlanacak ruhsatnameler verilir.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce kayıt dışı olan çay bahçelerine de, tesis kredisi verilmemek kaydıyla, ruhsatname verilir. Ancak, yaptırılacak fennî araştırma ile gerekli vasıfta çay yetişmediği ve yetişmeyeceği anlaşılan kayıt dışı çay bahçelerine ruhsatname verilmez.

Yeniden çay bahçeleri kurmak isteyenlere, Çay Kurumunca yapılacak teknik ve fennî tetkikattan sonra ruhsatname verilebilir.

Çay bahçeleri sahipleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üçüncü ayın sonuna kadar bağlı buldukları çay fabrikalarına birer dilekçe ile başvurarak çay bahçelerinin yer, adet ve saha miktarlarını bildirmek mecburiyetindedirler. Bu süre içinde başvurmayanlar, yeniden çay bahçeleri kurmak isteyenler hakkındaki işleme tabi olurlar.

MADDE 29. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 30. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu			Millet Meclisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
1	7	180	65	84	739	17	153	113
7	113	164	66	102	625	18	181	509
14	117	517:528	103		688:712	19	11	263:279
15	121	5:42,43,56:59	104		716:718,718:			
	122	76,107,108:109			730,758,759:			
	123	114,146,148:			760			
		151						

I. - Gerekçeli 203, 203'e 1 ve 2 nci ek S. Sayılı basmayazlar Millet Meclisinin 117 ve 11 nci birleşimlerine, 1652 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 103 ncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II. - Bu kanunu; Millet Meclisi Ticaret, Maliye, Tarım ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici, Cumhuriyet Senatosu Malî ve İktisadî İşler, Tarım ve Bütçe ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici Komisyonları görüşmüştür.

III. - Esas No. 2/36